

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Кафедра політичних інститутів та процесів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

професор
методико-педагогічної
роботи
проф. Шарин С.В.

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні»

Освітньо-наукова програма “Політологія”:
третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Спеціальність 052 Політологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Івано-Франківськ – 2020 рік

Робоча програма з курсу «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні» для аспірантів спеціальності 052 Політологія

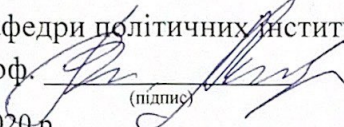
«27» серпня 2020 р. – 13 с.

Розробник:

Дерев'янка Сергій Миронович, доктор пол. наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних інститутів та процесів

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри політичних інститутів та процесів
д. іст. н., проф. (В.В. Марчук)

«27» серпня 2020 р.

Схвалено вченою радою Факультету історії, політології і міжнародних відносин

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Голова (проф. Кутуцяк М.В.)
(підпис)

©Дерев'янка С.М., 2020 рік
Прикарпатський національний
університет імені Василя
Стефаника, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	Вибіркова	
Змістових модулів – 2			
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 052 Політологія	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-науковий рівень: доктор філософії	Лекції	
		20 год.	0 год
		Практичні, семінарські	
		10 год.	0 год
		Лабораторні	
		0 год	0 год
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 33% / 67%

для заочної форми навчання - 100% самостійна робота

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення вибіркової дисципліни «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні» є формування у аспірантів знань про новітні тенденції та арсенал якісних та кількісних методів наукового дослідження, що лежать в основі реалізації науково-дослідницької роботи, про методологію і процедурні особливості якісних і кількісних методів у політологічних дослідженнях, підготовку до практичного використання конкретних методів, що сприятиме розвитку таких *компетентностей*:

- **інтегральних**: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності
- **загальних**: формування системного наукового світогляду, набуття універсальних навичок дослідника
- **фахових**: оволодіння методологією наукової діяльності за фахом, здійснення науково-дослідної діяльності та наукового консультування у сфері політології, аналітичної роботи, науково-педагогічній діяльності.

Завдання:

- оволодіти навиками наукових досліджень політичних інститутів та процесів, методами аналізу й інтерпретації уявлень про політику, державу та владу;
- досягти вміння участі в дослідницькому процесі, уявлень про кількісні і якісні методи сучасної політичної науки та їх застосування в політологічних дослідженнях;
- сформулювати чітку позицію щодо аналітичної та прогностичної функцій сучасної політології, знань методів збору та первинної обробки політичної інформації, методології та методик політичного аналізу;
- виробити здатність використовувати знання про політичну діагностику, брати участь у роботі щодо опису, прогнозування політичних процесів та проблемних ситуацій.

Після завершення курсу, аспіранти повинні знати:

- характеристику якісних і кількісних методів дослідження;
- відмінність у процедурі збору та отримання даних якісних і кількісних методів дослідження;
- відмінність у специфіці вихідних даних якісних і кількісних методів дослідження;
- відмінність в обробці та інтерпретації даних якісних і кількісних методів дослідження;
- індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні;
- групові методи опитування в якісному дослідженні;
- проєктивні методи та техніки у якісному дослідженні;
- основні стратегії формування вибірки;
- сутність залежних та незалежних змінних, залежних і незалежних вибірок;
- типи вимірjuвальних шкал і типи даних;
- класифікацію та призначення статистичних критеріїв;
- сутність та методи кореляційного, регресійного, порівняльного, кластерного, факторного та дискримінантного аналізів.

вміти:

- організовувати та проводити наукове політологічне дослідження;
- аналізувати вербальні і невербальні дані в якісному дослідженні;
- перевіряти емпіричні дані на нормальність розподілу;
- виявляти та інтерпретувати кореляційні зв'язки між змінними;
- будувати регресійне рівняння;
- здійснювати порівняльний аналіз емпіричних даних як у залежних, так і у незалежних вибірках;
- проводити кластеризацію даних;
- будувати факторні моделі досліджуваних явищ;
- інтерпретувати результати емпіричного дослідження;
- оволодіти методологією наукової діяльності за фахом.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. *Цілі та завдання курсу «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні» (2 год)*

Місце дисципліни у змісті навчання фахівця-політолога. Мета і завдання курсу, структура навчальної дисципліни. Система оцінювання з навчальної дисципліни. Огляд загальної та додаткової літератури, Інтернет-ресурсів до вивчення навчальної дисципліни.

Тема 2. *Загальна характеристика якісних і кількісних досліджень в політології (2 год)*

Характеристика якісних і кількісних методів у політологічному дослідженні. Відмінність у процедурі збору та отримання даних якісних і кількісних методів дослідження. Відмінність у специфіці вихідних даних якісних і кількісних методів дослідження. Відмінність в обробці та інтерпретації даних якісних і кількісних методів дослідження.

Тема 3. *Методологічні засади якісних досліджень в політології (2 год)*

Валідність і дизайн якісного дослідження в політології. Критерії валідності і надійності якісних досліджень. Основні стратегії валідації якісних досліджень. Триангуляція як основна стратегія валідації. Типи триангуляції.

Тема 4. *Спостереження як метод збору даних в якісному дослідженні (2 год)*
Включене і невключене спостереження, їх переваги та недоліки.

Тема 5. *Індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні (2 год)*

Індивідуальні опитувальні методи. Планування інтерв'ю. Підготовка топікгайда. Глибинні інтерв'ю: загальна характеристика та процедура проведення. Переваги та обмеження індивідуального глибинного інтерв'ю. Переваги та недоліки структурованих і неструктурованих інтерв'ю.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Групові методи опитування в якісному дослідженні (2 год)

Групові опитувальні методи. Групова динаміка і соціально-політичні процеси у фокус-групі. Стратегії модерування і управління фокус – групою.

Тема 7. Проективні методики і техніки якісного дослідження (2 год)

Асоціативні вербальні методики. Вільні і спрямовані асоціації: процедура та основи аналізу. Асоціативні невербальні методики. Образні асоціації: процедура та основи аналізу. Колаж: процедура та основи аналізу. Процедури завершення. Завершення речень, незавершені малюнки, модифікація ТАТ: процедура та основи аналізу. Процедури конструкції. Стереотипи, «персонажі», малюнки Bubbles: процедура та основи аналізу. Графічні методики в якісному дослідженні.

Тема 8. Етика проведення якісних досліджень (2 год)

Якісні методи у розв'язанні практичних задач. Стандарти презентації якісного дослідження.

Тема 9. Описові статистики (2 год)

Поняття залежних та незалежних змінних. Залежні і незалежні вибірки. Типи даних. Описові статистики.

Тема 10. Класифікація та призначення статистичних критеріїв. Нормальний розподіл (2 год)

Статистична значущість. Статистичні гіпотези. Параметричні та непараметричні статистичні критерії. Нормальний розподіл. Способи перевірки нормальності розподілу даних.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Цілі та завдання курсу «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні»	8	2				6	10					10
Тема 2. Загальна характеристика якісних і кількісних досліджень в політології	10	2	2			6	10					10
Тема 3. Методологічні засади якісних досліджень в	10	2	2			6	10					10

політології												
Тема 4. Спостереження як метод збору даних в якісному дослідженні	8	2				6	10					10
Тема 5. Індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні	8	2				6						
Разом за змістовим модулем 1	44	10	4			30	40					40
Змістовий модуль 2.												
Тема 6. Групові методи опитування в якісному дослідженні	10	2	2			6	10					10
Тема 7. Проективні методики і техніки якісного дослідження	10	2				6	10					10
Тема 8. Етика проведення якісних досліджень	10	2	2			6	10					10
Тема 9. Описові статистики	8	2				6	10					10
Тема 10. Класифікація та призначення статистичних критеріїв. Нормальний розподіл	8	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	46	10	6			30	40					40
Усього годин	90	20	10			60	80					80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Загальна характеристика якісних і кількісних досліджень в політології	2
2	Методологічні засади якісних досліджень в політології	2
3	Групові методи опитування в якісному дослідженні	2

4	Етика проведення якісних досліджень	2
5	Класифікація та призначення статистичних критеріїв. Нормальний розподіл	2
	Усього	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Цілі та завдання курсу «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні»	6
2	Загальна характеристика якісних і кількісних досліджень в політології	6
3	Методологічні засади якісних досліджень в політології	6
4	Спостереження як метод збору даних в якісному дослідженні	6
5	Індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні	6
6	Групові методи опитування в якісному дослідженні	6
7	Проективні методики і техніки якісного дослідження	6
8	Етика проведення якісних досліджень	6
9	Описові статистики	6
10	Класифікація та призначення статистичних критеріїв. Нормальний розподіл	6
	Разом	60

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи аспіранта, що використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується обов'язково звітом про пророблену роботу.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні» оформляється у вигляді реферату, колоквіуму, наукових повідомлень аспірантів, творчих завдань, тестів до тем практичних занять.

8. Методи навчання

Лекції; укладання таблиць, графічних схем; робота у мережі Інтернет; презентації, дискусії, конспектування, робота в групах.

9. Методи контролю

Усний контроль знань; поточне тестування; індивідуальна робота; оцінка підготовлених аспірантами завдань для самостійної роботи. Підсумкова форма контролю – іспит.

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Характеристика якісних і кількісних методів дослідження.
2. Відмінність у процедурі збору та отримання даних якісних і кількісних методів дослідження.
3. Відмінність у специфіці вихідних даних якісних і кількісних методів дослідження.
4. Відмінність в обробці та інтерпретації даних якісних і кількісних методів дослідження.
5. Рівнева структура якісного дослідження. Планування якісного дослідження: основні принципи та етапи.
6. Спостереження як метод збору даних в якісному дослідженні.
7. Індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні.
8. Методи наративного аналізу в дослідженні ідентичності.
9. Групові методи опитування в якісному дослідженні.
10. Методи дискурс-аналізу. Поняття інтерпретативного репертуару.
11. Проективні методи та техніки у якісному дослідженні.
12. Вербальні та невербальні техніки в якісних дослідженнях.
13. Етапи статистичної обробки результатів політологічних досліджень. Переваги і недоліки математико-статистичного аналізу.
14. Типи шкал.
15. Типи даних.
16. Принципи ранжування. Правило зв'язаних рангів.
17. Нормальний розподіл.
18. Рівень статистичної значущості.
19. Види гіпотез.
20. Залежні і незалежні вибірки.
21. Параметричні і непараметричні критерії.
22. Аналіз взаємозв'язку досліджуваних ознак. Кореляційний аналіз, коефіцієнти кореляції.
23. Регресійний аналіз.
24. Оцінка достовірності відмінностей ознак для незалежних вибірок.
25. Оцінка зміни значення досліджуваної ознаки при повторних вимірюваннях.
26. Сутність кластерного аналізу та його методів.
27. Дискримінантний аналіз.
28. Сутність факторного аналізу, факторних навантажень.
29. Критерій кам'янистого насипу, міра адекватності Кайзера.
30. Побудова факторної моделі.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок аспірантів з навчальної дисципліни:

“відмінно” – аспірант демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

“добре” – аспірант демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

“задовільно” – аспірант володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв’язки;

“незадовільно” – аспірант не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

10. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Приклад для іспиту

Модуль 1			Модуль 2	Сума
Навчальна (аудиторна) та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2			
T1- T5	T6-T10			
Поточний контроль – 30	Поточний контроль – 20		50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Тексти лекцій; плани семінарських занять, зразки варіантів контрольної роботи і завдань для поточного тестування; список базової і допоміжної літератури, перелік тем і видів самостійних завдань і методичні рекомендації до їх виконання.

12. Рекомендована література

Базова

- Артемчук Г. І. Методика організації науково-дослідної роботи: навч. посіб. К.: Форум, 2000. 270 с.
- Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. К.: АБУ, 2002. 480 с.
- Боришполец К.П. Методы политических исследований: Учеб пособие для студентов вузов. Москва: Аспект, 2005. 221 с.
- Вступ до політичної аналітики: навч. посіб. / кол. авт.; за заг. ред. С. О. Телешуна. К.: Вид-во НАДУ, 2006. 220 с
- Гавриленко О.П. Методологія наукових досліджень: навч. пос. 2008. 172 с.
- Горбатенко І. Ю. Основи наукових досліджень: підручник / І. Ю. Горбатенко, Г. О. Івашина. Херсон, 2001. 342 с.
- Грищенко І. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. /І. М. Грищенко, О. М. Григоренко, В. А. Борисейко. К.: КНТЕУ, 2001. 185 с.
- Іщенко М.П., Деркач Ж.В. Політологія: питання теорії і методики: навч.-метод. посібник. Черкаси, 2006. 318 с
- Кирилюк Ф.М. Політологія. Навчально-методичний комплекс. К.: Центр навч. літ-ри, 2004. 620 с.
- Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Кондор, 2006. 206 с.
- Кушнарченко Н. М. Наукова обробка документів: підручник / Н. М. Кушнарченко, В. К. Удалова. К.: Вікар, 2003. 328 с.
- Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч посіб. Вінниця. 2014. 180 с.
- Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: навч. посіб. / Я. Я. Чорненький, Н. В. Чорненька, С. Б. Рибак та ін. К.: ВД «Професіонал», 2006. 208 с.
- Палеха Ю.І. Основи науково-дослідної роботи: навч. пос. Київ. 2013. 336 с.
- П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / І. С. П'ятницька-Позднякова. К., 2003. 116 с.
- Політична наука: Методи досліджень: підручник / [О. А. Габрієлян та ін.]; за ред. О. А. Габрієляна. К.: ВЦ «Академія», 2012. 320 с.
- Політична аналітика в державному управлінні: навч. посіб. / С. О. Телешун, Ю. Г. Кальниш, І. В. Рейтерович, О. Р. Титаренко. К.: НАДУ, 2012. 228 с.
- Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів: «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
- Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
- Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 317 с.

- Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій: навч. посіб. К.: Академвидав, 2005. 208 с.
- Свердан М. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М. М. Свердан, М. Р. Свердан. Чернівці: Рута, 2006. 352 с.
- Філософія та методологія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2008. 223 с.
- Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. 5-те вид. К.: Знання, 2006. 307 с.
- Шишка Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт: навч. посіб. Харків: Еспада, 2007. 368 с.
- Шишкіна Є.К., Носирєв О.О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків. 2014. 200 с.
- Якісні дослідження в соціологічних практиках: навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. К.: Інститут соціології НАНУ, 2009

Допоміжна

- Байме К. Політичні теорії сучасності. Пер. з нім. М.Култаєвої та М.Бойченка. Київ: Стилос, 2008. 396 с
- Бебик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика К., 2000.
- Беззуб'як М. Й. Дослідження політичних відносин методом контент аналізу // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00. 01 – Теорія та історія політичної науки. Київ, Інститут політичних та етнонаціональних відносин, 2003. 18 с.
- Бойко-Бойчук Л. Синергетика як методологічний підхід у дослідженні соціальних наук // Людина і політика. 2003. №5. С.56-63.
- Бурдяк В.І. Теоретичні і методологічні проблеми політологічних досліджень. Част. I – II. Чернівці: Рута, 2007.
- Булгаков В. А. Мережний підхід як методологія дослідження політичних систем. Політологічний вісник. Київ, 2011. № 56. С. 234-243.
- Говлет М., Рамеш М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики. Львів, Кальварія, 2004. 245 с.
- Головатий М.Ф. Мистецтво політичної діяльності. К., МАУП, 2002.
- Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. К.: Генеза, 2006. 395 с.
- Денисенко І.Д. Методологія політичних досліджень у сучасному науковому дискурсі: стратегії вдосконалення // Сучасне суспільство. 2016, Випуск 2 (12). С. 74-81.
- Дерев'янка С. Наукове прогнозування політичних процесів. Державна політика в гуманітарній сфері: Матеріали круглого столу. Івано-Франківськ: вид-во "Плай", 2001. С. 26-31.
- Єріна А.М. Методологія наукових досліджень / А.М. Єріна, В.Б. Захожай, Д.Л. Єрін. К.: Центр навч. літ., 2004. 212 с.
- Завершинский К.Ф. Методологическая комплементарность в исследовании символических матриц динамики политических институтов // Полис. 2003. №1. С.39-49.

- Зеленько Г. І. Методологія порівняльних досліджень. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2010. Вип. 3. С. 184–189.
- Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політологічних дослідженнях // Політичний менеджмент. 2006. №5. С.3-17.
- Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади: монографія. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 272 с.
- Кирилюк Ф. М. Новітня політологія. К.: Центр учбової л-ри, 2009. 564 с.
- Кухта Б.Л. Політична влада та її рішення. Львів: ЦПЛ. 2006. 240 с.
- Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій / О. В. Кустовська. Тернопіль, 2005. 256 с.
- Малигіна В. Д. Методологія наукових досліджень. Рівне. 2016. 247 с.
- Неліпа Д.В. Системний аналіз в політології: теорія, методологія, практика. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Центр учб. л-ри, 2011. 311 с.
- Паніотто В. Харченко М. Методи опитування. "ВД «Києво-Могилянська академія»", 2018. 235 с.
- Польовий М. А. Політичні процеси: теорія та практика моделювання: монографія. Одеса: Фенікс, 2011. 288 с.
- Рубанов, В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: монографія. Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 234 с.
- Сучасні методи та інструменти політичної науки: колективна монографія (за результатами серії теоретичних і практичних воркшопів у рамках проекту “Удосконалення методів та інструментів політології в Україні: вплив університетів країн Вишеградської четвірки” від 13–15 вересня 2019 року) / за наук. ред. Віталія Литвина. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 296с.
- Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. К.: Академвидав, 2004. 208 с.
- Шубін С. Політичний маркетинговий аналіз як метод дослідження політичних процесів // Політичний менеджмент. 2005. №2. С.127 - 137.

Інтернет, електронні книги та підручники, бібліотеки

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.
2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні . кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.